

अनुसूची
(दफा २० को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

क. जीवन बीमा अभिकर्ताको परीक्षाको पाठ्यक्रम

इकाई- १ जोखिम र जोखिम व्यवस्थापन

जोखिमको अर्थ, जोखिमको वर्गीकरण, बीमायोग्य जोखिम, संकट, खतरा र नोक्सानी, जोखिम व्यवस्थापन, जोखिम व्यवस्थापनको तरिका ।

इकाई- २ बीमाको परिचय

बीमा, जीवन र निर्जीवन बीमा बीमाको उद्देश्य, बीमाको प्रकार, बीमाको फाइदा, बीमाको कार्य प्रणाली, बीमा र सम्भाव्यता ।

इकाई- ३ बीमा अभिकर्ता

बीमा अभिकर्ताको परिचय, बीमा अभिकर्ताको प्रकार बीमा अभिकर्ताको बीमकप्रतिको दायित्व, बीमा अभिकर्ताको बीमितप्रतिको दायित्व, बीमा अभिकर्ताको बीमकप्रतिको दायित्व, बीमकको बीमा अभिकर्ताप्रतिको दायित्व, बीमा अभिकर्ता बन्ने तरिका, बीमा अभिकर्ताको पेशागत महत्व, बीमा अभिकर्ताको खारेजी ।

इकाई- ४ बीमाको सिद्धान्त

परम-सद्विश्वासको सिद्धान्त, बीमायोग्य हितको सिद्धान्त, क्षतिपूर्तिको सिद्धान्त, निकटतम् कारणको सिद्धान्त, प्रत्यासनको सिद्धान्त, योगदानको सिद्धान्त, जीवन बीमामा आंशिक वा पूर्ण रूपमा लागू हुने बीमाका सिद्धान्त ।

इकाई-५ बीमालेख

परिचय, जीवन बीमालेखका प्रकार, बीमालेखका शब्दावली, शर्त तथा सुविधा, ब्यक्तिगत तथा सामूहिक बीमा, पूरक करार, नाफामा सहभागी हुने र नहुने प्रकारको बीमा, बीमाशुल्क गणना तालिका ।

इकाई-६ जीवन बीमा सम्बन्धी कागजात

प्रस्ताव फाराम, ग्राहक पहिचान फाराम, बीमाशुल्क भुक्तानी रसिद, बीमालेखको मूल कागज, सम्पुष्टी, राइडर, बीमाशुल्क भुक्तानी गर्ने वा नवीकरण गर्ने सूचना, बीमालेख पुनर्जागरण गर्ने फाराम, अन्य कागजात ।

इकाई-७ बीमाशुल्क र बोनस

बीमाशुल्क र बीमाशुल्क गणना, बोनस र बोनस गणना, चुक्ता मूल्य र चुक्ता मूल्य गणना, समर्पण मूल्य र समर्पण मूल्य र समर्पण मूल्य गणना, बीमालेखको धितोमा लिइने ऋण, बीमालेखको जफत, मृत्युदर तालिका ।

इकाई-८ जोखिमाङ्कन

परिचय, जोखिमाङ्कनको आधारमा जोखिमको वर्गीकरण, प्रारम्भिक जोखिमाङ्कन, वित्तीय र मेडिकल जोखिमाङ्कन, जोखिमाङ्कन प्रक्रिया, अभिकर्ताको गोप्य प्रतिवेदन, बीमित र अभिकर्ताको अनुगमन, आम्दानीको स्रोत, बीमितको पेशागत जोखिम, जोखिमाङ्कनमा प्रभाव पार्ने तत्वहरू, जोखिमाङ्कन निर्देशिका वा म्यानुअल, नोमिनेसन तथा एसाइन्मेन्ट ।

इकाई-९ दाबी

परिचय, दाबी गर्ने प्रक्रिया, दाबी सम्बन्धी कागजात, दाबी भुक्तानीको प्रक्रिया, बीमा दाबी भुक्तानीमा अभिकर्ताको भूमिका, दाबी भुक्तानी निर्देशिका वा म्यानुअल, दाबीको प्रकार, मृत्यु दाबी, परिपक्व दाबी, सर्भाइभल दाबी, राइडर (पुरक करार) दाबी ।

इकाई- १० जीवन बीमाको बजारीकरण

अभिकर्ताको पेशा, ग्राहक सेवा, बीमालेख विक्री पछिको सेवा, बीमा दाबी पर्दाका वखतको सेवा, जीवन बीमाक बजारीकरण, उपभोक्ता व्यवहार, नैतिक बजारीकरण र यसको चुनौती, बीमालेखको गलत विक्री (मिससेलिड) ।

इकाई- ११ बीमा अभिकर्ता र कर

जीवन बीमामा कर छुटको दायरा, बीमा अभिकर्ताको पारिश्रमिक र उक्त पारिश्रमिकमा लाग्ने कर, बीमा अभिकर्ता र कर दर्ता प्रमाणपत्र ।

इकाई- १२ बीमा सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

बीमा ऐन, २०७९, बीमा नियमावली, २०४९, बीमा अभिकर्ताको आचार संहिता, सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण सम्बन्धी ऐन, २०६४, नेपाल बीमा प्राधिकरणबाट जारी भएको सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण सम्बन्धी निर्देशिका, बीमा अभिकर्ता सम्बन्धी अन्य कानूनी व्यवस्था ।

इकाई- १३ बीमा बजार

नेपाल बीमा प्राधिकरण, जीवन बीमा कम्पनी, निर्जीवन बीमा कम्पनी, पुनर्बीमा कम्पनी, बीमा अभिकर्ता, बीमा सर्भेयर, तेस्रो पक्ष सहजकर्ता, अन्य बीमा सेवा प्रदायक, बीमा सूचना केन्द्र, बीमित हित संरक्षण कोष, बीमा पुल, बीमा विकास कोष ।